

Isten Lelke

A Biblia mint Isten írott kinyilatkoztatása az 1. században lezárult. Nagy üzenete és évezredek átfogó története azonban a múlt pusztá emléke, elméleti ismeret maradna, ha az üzenetet és történetek mögött álló szellemi valóságot nem tapasztalhatnánk meg mi magunk is, itt és most. Nem mindegy azonban, hogy ezt a megtapasztalást valakinek vagy valaminek köszönhetjük, és azt is látnunk kell, hogy mi a különbség a Szentlélek és a láthatatlan világ más szellemi lényei között.

1. A Lélek mint erő

A Szentlélek vagy Szent Lélek (héber *rúah ha-kódes*, görög *pneuma hagion*) vagy röviden "a Lélek" a Bibliában első látásra személytelen erőként nyilvánul meg. A Lélek az erő Lelke (Ézs 11:2, 2Tim 1:7), mint Isten éltető "lehelete" életerő minden emberben (1Móz 6:3, Jób 33:4) és élőlényben (Zsolt 104:30). Jézus pedig a feltámadása után egyszerűen "belelehelte" a tanítványába, hogy azok újjászülessenek (Jn 20:22). A Lélek vehető "erő" (ApCsel 1:8), "mennyei erővel" való felruháztatás (Lk 24:49), és Jézus szolgálatában is csodatévő erőként (Mt 13:54), "kiaradó" gyógyító erőként (Lk 6:19) jelent meg.

2. A Lélek munkálkodásának metaforái

A Szentlélek munkálkodása több, első látásra személytelen metaforaként jelenik meg:

- mint erővel való "felruháztatás" (Bír 6:34, 2Kron 24:20, Lk 24:49)
- mint felhatalmazás "olaj" és "kenet" (1Sám 16:13, ApCsel 10:38, 2Kor 1:21, 1Jn 2:27; *khristosz* = "felkent")
- mint tulajdonosi "zálog" és "pecsét" (Ef 1:13, 4:30, 2Kor 1:22, 5:5)
- mint éltető, megújító "víz" (Ézs 32:15, 44:3, Jól 3:1, Jn 3:5, 7:37-39, Tit 3:5)
- mint ítélő és tisztító "tűz" (Mt 3:11, Lk 3:16, ApCsel 2:3) vagy munkálkodó "tűz" (1Thessz 5:19)
- mint a láthatatlan, de érezhető "szél" (Jn 3:8, ApCsel 2:2; a héber *rúah* szelet és szellemet is jelent)
- egyszer galambként is megjelent, talán e madár szelídsége miatt (Mt 3:16, Lk 3:22, Jn 1:32).

3. A Lélek személy, nem pusztán erő

Mégis a Szentlélek minden olyan tulajdonsággal rendelkezik, amely alapján valakiről felismerhetjük, hogy személy:

- Neki magának is *van ereje* (Lk 4:14, Róm 15:13,19, 1Kor 2:4), és erejével lényeket be tud tölteni (Mik 3:8 vö. ApCsel 1:8)
- Van *értelme* (Ézs 11:2), például beszél (ApCsel 8:29, 10:19, 13:2, 1Tim 4:1, Zsid 3:7, Jel 2:7, 22:17), kinyilatkoztat és ihlet (Zak 7:12, Mt 22:43, Ef 1:17, 3:5, 1Kor 2:10, 1Tim 4:1, 2Pt 1:20-21, Jel 14:13), prófétálásra indít (4Móz 11:25, Ézs 61:1-2, Ez 8:3, 1Pt 1:11, 2Pt 1:21; Jn 16:13, ApCsel 11:28), prédikálásra indít (ApCsel 8:29, 1Pt 1:12), tanúságot tesz (Jn 15:26, ApCsel 5:32, 1Jn 5:6-9, Mk 13:11, Róm 8:16), megtanít az igazságra (1Jn 2:27, 1Kor 2:13, Zsid 9:8) és emlékeztet is rá (Jn 14:26), az eljövendő dolgokat jelenti ki (Jn 16:13), Isten mélységeit vizsgálja (1Kor 2:10), mérlegel és dönt (ApCsel 15:28), bizonyítva meggyőz (1Thessz 1:5, 1Kor 2:4, Zsid 2:4) és leleplez (Jn 16:8), a hívőkért esedezik, közbenjár (Róm 8:26).
- Van *akarata* (1Kor 12:11), az akaratát pedig közölni és érvényesíteni is tudja: például szolgálatra elhív és kiküld (ApCsel 13:2,4, 20:28), karizmákat osztogat (1Kor 12:11), erőt ad (Lk 4:14, Lk 24:49, Róm 15:19), reménységet ad (Róm 15:13), segít (ApCsel 9:31), felbátorít (Mik 3:8, ApCsel 4:31), kényszerít (ApCsel 20:22), vezet (Mt 4:1, ApCsel 8:29, 10:19-20, 16:6).
- Vannak *érzései*: például meg lehet szomorítani (Ézs 63:10, Ef 4:30), de szeretete is van (Róm 15:30), illetve az emberekből érzéseket vált ki: pl. örömet (1Thessz 1:6) vagy haragot (ApCsel 13:9-10), illetve szeretetre indítja őket (Kol 1:8).
- *Erkölcsei* lény, aki az emberek erkölcsére hatni akar és tud: például a világot a bűnről győzi meg (Jn 16:8-9), az embert a való igazságra tanítja (Jn 16:13, 1Jn 2:27), megszenteli (Róm 15:16, 1Kor 6:11, 1Pt 1:2), a jellemét formálja (Gal 5:22-25), megszabadítja a bűn és a halál törvényszerűségéből (Róm 8:2), lelkiileg újjászüli és megújítja (Jn 3:5-8, Tit 3:5), Isten akarata szerint jár érte közben (Róm 8:26-27) stb.
- Személyes *viszonyulást* követel: Jézus helyett ő *a másik* Pártfogó, Vigasztaló vagy Segítő (Jn 14:16), akit Jézus szerint meg lehet *ismerni* (Jn 14:17 vö. Ézs 11:2). Az ember vagy engedelmes-

kedik neki (ApCsel 10:19-21 stb.), és az akarata szerint él (Gal 5:16,18,25), vagy ellenáll neki (ApCsel 6:9-10, 7:51), káromolja (Mt 12:31-32), kigúnyolja (Zsid 10:29), hazudik neki (ApCsel 5:3), kísérti (5:9), illetve kioltja tüzét, azaz akadályozza a munkálkodását (1Thessz 5:19).

4. A Lélek Isten, nem teremtmény

A Szentlélek azonban nem csak egy a láthatatlan világ szellemi lényei közül, hanem Isten. A szellemvilág lakói az angyalok és a démonok, akik bár hatalmas és értelmes szellemi lények, *teremtmények* lévén létük Istentől függ, és *egyszerre csak egy helyen* lehetnek.

- Isten Lelke azonban teremtő és életet fenntartó (Jób 33:4, Zsolt 33:6, 104:30), örökkévaló (Zsid 9:14, Jn 14:16), mindenható (Zak 4:6, Lk 1:35, 11:20), mindentudó (1Kor 2:10-11, Jn 16:13) és mindenütt jelen van (Zsolt 139:7-10 vö. ApCsel 17:28), tehát nem tartozhat az angyali "szolgáló lelkek" közé (Zsid 1:14).
- A Lélek káromlása *Isten* káromlása (Mt 12:31-37), a Lélek vezetése *Isten* vezetése (ApCsel 16:6-10), és a Léleknek hazudni annyi, mint *Istennek* hazudni (ApCsel 5:3-4,9), a Lélek bizonyító ereje *Isten* ereje (1Kor 2:4-5).

5. A Lélek nem megszemélyesítés, sem pusztán Isten bensője

Ha a Léleknek az istensége világos is, nem egyszer Isten "megszemélyesítésének" tűnik (a Lélek *tulajdonképpen* Isten), vagy olyan értelemben tűnik "Isten Lelkének", ahogy az embernek is "van lelke", tehát Isten *bensője*, de nem külön személy (vö. 1Kor 2:11-12).

- Először is, a Lélek valóban az "Isten Lelke" (1Móz 1:2, Róm 8:9, 1Kor 2:4, 2Kor 3:3, 1Jn 4:2), "JHVH Lelke" (Bír 6:34, 1Sám 16:14, Ézs 11:1, Ez 37:1, Mík 3:8), "az Úr/ÚR Lelke" (Bír 14:6, Lk 4:18, ApCsel 5:9, 8:39, 2Kor 3:17). A Lélek az "ő Lelke" [ti. Istené] (Zak 7:12, Ef 3:16, 1Jn 4:13), az "én Lelkem" [ti. Istené] (1Móz 6:3, Ézs 42:1, Ez 36:27, Jóel 2:28), a "te Lelked" [ti. Istené] (Neh 9:20,30, Zsolt 104:30, 139:7, 143:10). A Lélek azonban nem lehet csupán Isten "megszemélyesítése", hiszen megszemélyesíteni *csak személytelen dolgot* lehet (mint pl. a "Bölcsességet" a Péld 8:12-től).
- Másodszor, a Lélek többször is az Atyával és a Fiúval *együtt*, de egyértelműen *külön* alanyként jelenik meg (Lk 3:22, Mt 28:19, 2Kor 13:13 vö. Róm 15:16, 1Kor 2:10-11, 12:4-6, 2Kor 1:21-22, Ef 3:14-17, 2Thessz 2:13-14, 1Pt 1:2, Júd 20-21). A Lélek ráadásul valóságosan *kommunikál* az Atyával és a Fiúval (Jn 16:13-14, Róm 8:26-27, Jel 22:17). Ezért a Lélek nem lehet pusztán Isten bensője, "mint az ember lelke", mert az ember saját lelke nem külön személy. (Az 1Kor 2:11-12-ben Pál apostol nem azt állítja, hogy a Lélek tulajdonképpen Isten bensője, hanem arról beszél, hogy hogyan lehet *megismerni Istent*, és csak ebből a szempontból von párhuzamot az emberi benső és Isten Lelke között).

6. A Lélek a Háromegy Isten harmadik személye

A Lélek az *Isten Lelke* (1Móz 1:2, Róm 8:9, 1Kor 2:4, 1Jn 4:2) és az *Úr Lelke* (Bír 14:6, Lk 4:18, ApCsel 5:9, 8:39), illetve *Isten Fiának* a Lelke (Gal 4:6), *Krisztus Lelke* (Róm 8:14-15), *Jézus Lelke* (ApCsel 16:7), *Jézus Krisztus Lelke* (Fil 1:19) és az *Úr* [ti. Krisztus] Lelke (2Kor 3:17-18).

A Szentlelket az Atya (Jóel 3:1, Jn 15:26, Gal 4:6) és a Fiú (Jn 16:7, Lk 24:49, ApCsel 2:33) együtt küldte el pünkösdkor a mennyből (1Pt 1:12). Az egyház pedig az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében is, tehát *a Lélektől is kapott* felhatalmazással kereszstel (Mt 28:19).

A Bibliában nincs példa külön a Szentlélekhez szóló imádságra és a Szentlélek személyének külön imadására. Ez azért érthető, mert a Lélek *láthatatlan* munkálkodása *a Fiút* dicsőíti (vö. Jn 16:14-15). Ezért a keresztyénység kezdettől fogva az Atyával és a Fiúval *együtt* imádják a Szentlelket. Természetesen a Szentlélekhez szóló imádság sem lehet hiba, hiszen a Lélek személy, sem bűn, hiszen a Lélek Isten.